

INGRADO

MAGAZINE

Juni 2017 | Nr. 32

**Samen maken
we het mogelijk!**

En verder:
Woordvoerders politieke partijen over onderwijs
'Ik wil leerplichtambtenaar worden'
Wat als ziek niet gewoon ziek is?

SPV - sterk in opleidingen voor Leerplicht en RMC

Opleidingen in Landelijk
Kwaliteitsregister
Leerplicht RMC

Leergang Leerplicht/RMC

De complete en meest actuele
opleiding voor leerplicht-
ambtenaren en medewerkers RMC

- Wet- en regelgeving Leerplicht/RMC – start 19 september 2017
- Netwerk in beeld – start 12 januari 2018
- Methodisch handelen – start 27 maart 2018

Basis cursus Leerplicht/RMC
– 26 oktober en 2 november 2017

NIEUW:
Cursus Leerplichtadministratie
– 14 september 2017
RMC Actualiteitendag
– 28 september 2017

Doorlopend aanbod
van modules van
de Permanente Her-
en Bijscholing voor
domein III.

Meer informatie vindt u op www.spv.nu. U kunt ook contact opnemen met Will van den Ouden,
via tel. 0578 573703 of via e-mail w.vandenouden@spv.nu.

LANDELIJK
KWALITEITSREGISTER
LEERPlicht
& RMC

Registreren
in het Landelijk
Kwaliteitsregister
Leerplicht & RMC

Waarom zou ik?

In de brochure over het Landelijk Kwaliteitsregister Leerplicht & RMC vind je het antwoord.

Vraag 'm aan via info@ingrado.nl

Inhoud

- 4 **KORT - Dit is de Raad van Toezicht**
- 5 **Voorwoord**
- 6 **Van praktijkonderwijs naar baan**
Samen maken we het mogelijk!
- 11 **Rechten & Plichten**
- 12 **Hier staan wij voor!**
Woordvoerders politieke partijen over onderwijs
- 15 **Linawijs: een nieuw concept**
- 16 **Wat is ieders rol... als ziek niet gewoon ziek is?**
- 20 **Wie brengt beweging... in complexe thuiszitterscasus?**
- 24 **10 vragen aan... Rinda den Besten**
Voorzitter van de PO-Raad
- 26 **In de regio... 'Ik wil leerplichtambtenaar worden'**

Uitgelicht

Van Praktijkonderwijs naar baan

'Samen maken we het mogelijk.'

Door intensieve samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en UWV komen kwetsbare jongeren in de arbeidsmarktregio Noordoost Brabant terecht op een passende plek op de arbeidsmarkt. Allemaal! Hoe dat lukt? Betrokkenen vertellen het graag en met enthousiasme.

6

Woordvoerders Tweede Kamer

Sinds de verkiezingen van afgelopen maart heeft de Tweede Kamer een geheel nieuwe samenstelling. Dat betekent onder meer dat veel partijen een nieuwe woordvoerder onderwijs hebben aangewezen. Ingrado Magazine vroeg de woordvoerders, die met elkaar de Commissie onderwijs vormen, zich voor te stellen aan onze leden en hun visie en ambitie met ons te delen. Negen van hen gaven enthousiast gehoor aan ons verzoek.

12

Wat als ziek niet gewoon ziek is?

Een val met de fiets - een week thuis, buikpijn - een paar dagen niet op school, een week afwezig vanwege hoofdpijnlachten. Leerlingen met lichamelijke klachten die leiden tot langer of frequenter schoolverzuim dan medisch gezien nodig lijkt. In gesprekken met ouders komen achterliggende klachten naar boven: angst, depressie, het kind zit niet lekker in z'n vel en wil of durft niet naar school. Wat is ieders rol om dit op te lossen?

16

Ik wil leerplichtambtenaar worden!

Yorick van Zanten is 25 en wil leerplichtambtenaar worden. Hij wil graag een rolmodel zijn voor kwetsbare jongeren. En dat kan hij ook, blijkt na veel vallen en opstaan.

26

Colofon

Ingrado Magazine
Juni 2017 | Nr. 32

www.ingrado.nl

Teksten:
Susan de Boer,
Yolanthe van der Ree

Eindredacteur:
Yolanthe van der Ree

Redactieadres:
Ingrado (Unit 7)
Hofplein 20
3032 AC Rotterdam
info@ingrado.nl

Fotografie:
Anna van Kooij, Katja Mali,
Nationale Beeldbank/
Richard van der Woude

Illustraties:
Welmoet de Graaf

Vormgeving:
Oto9 Cross Creative Agency, Rotterdam

Druk:
JP Offset, Duiven

Als u teksten uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact op met de redactie van Ingrado Magazine, info@ingrado.nl

KORT Dit is de Raad van Toezicht

Op de Algemene Vergadering van 20 april jl. is Carry Roozmond benoemd tot directeur-bestuurder van Ingrado. Vervolgens werd de Raad van Toezicht geïnstalleerd. De leden stellen zich hieronder kort voor.

Recht op onderwijs

Het zijn maar een paar woorden, maar zo essentieel. U allen weet dat als geen ander uit uw dagelijkse praktijk. Ik zag en hoorde daar ook over tijdens de afgelopen ALV.

Op dit moment ben ik voorzitter College van Bestuur van MBO Amersfoort. Een prachtige organisatie met onderwijsbedrijven die voor onze studenten waardevol zijn. De thema's 'leerplicht' en 'RMC' zijn mij vanuit mijn dagelijks werk zeer bekend.

Ik vind het een mooie taak om samen met de andere leden van de Raad van Toezicht mede invulling te geven aan de nieuwe koers van Ingrado. We zullen investeren in het team om onze verantwoordelijkheid goed waar te maken. **Gerda Eerdmans, voorzitter Raad van Toezicht**

Maatschappelijke meerwaarde

Je talenten ontwikkelen zie ik als een heel belangrijk goed in Nederland en dat begint bij goed onderwijs. Leerplicht en het voorkomen van voortijdige schooluitval zijn daarvan belangrijke fundamenten. Zie daar

de maatschappelijke meerwaarde van Ingrado. In het perspectief van de bestuurlijke hervorming leek me een rol in de Raad van Toezicht een mooie kans mijn steentje daaraan bij te dragen. In het dagelijks leven ben ik directeur (Financiën,) Control & Bedrijfsvoering bij het ROC West-Brabant en ik heb uiteenlopende functies gehad in het bedrijfsleven, bij gemeenten, in het onderwijs en in de zorgsector. Ik zie uit naar de nadere kennismaking. **Ferry van Dorst**

De Raad van Toezicht, v.l.n.r.: Gerda Eerdmans, Sietske Pijpstra, Marc Geurts en Ien Blaasse

Voorvechter

De afgelopen jaren ben ik betrokken geraakt bij de vereniging Ingrado door mijn werkzaamheden als teamleider van een regionaal bureau leerplicht en RMC in Brabant Noordoost, het RBL BNO.

Van oorsprong ben ik docent Duits en ik heb jarenlang bij het ROC Nijmegen gewerkt als teammanager. Onderwijs in de breedste zin van het woord zit dus in mijn bloed.

De afgelopen jaren heb ik de vereniging leren kennen als een bron van informatie en kennis. Maar ook als voorvechter voor het recht op onderwijs voor ons belangrijkste kapitaal, onze jeugd. Daar wil ik als lid van de Raad van Toezicht graag mijn steentje aan bijdragen. **Marc Geurts**

Schakelfunctie

Het recht op onderwijs betekent een maatschappelijke plicht tot kwalitatief goed onderwijs. Graag wil ik als lid van de Raad van Toezicht daar mijn bijdrage aan leveren. Een bijdrage met een kritische blik, met als resultaat het optimaliseren van de kansen van onze kinderen ongeacht afkomst of herkomst. Dit in een omgeving die volop in beweging is. Ingrado kan als brancheorganisatie in dit proces haar schakelfunctie benutten, bevestigen en doorontwikkelen.

Wat breng ik mee? Ik heb jarenlange ervaring in het werken bij een vereniging op verschillende terreinen, het onderwijsveld maar ook breder. Ik ben in staat om verbindingen te maken middels een breed netwerk dat ik heb opgebouwd. Het werken binnen een vereniging vraagt om focus en het durven nemen van verantwoordelijkheid: voor kwaliteit van dienstverlening en voor het creëren van randvoorwaarden waaronder de leden en Ingrado hun doelstelling en resultaten kunnen behalen.

Sietske Pijstra

Nieuwe klus

Na mijn afscheid als bestuurslid in het vorige magazine, mag ik me nu voorstellen als lid van de Raad van Toezicht.

Ik heb altijd gewerkt in en om het onderwijs of op het snijvlak van onderwijs en arbeidsmarkt. Op dit moment werk ik met veel plezier als hoofd van RBL Oosterschelderegio in Goes. Waar ik trots op ben is dat we in Zeeland met de drie RBL's heel nauw samenwerken, een gezamenlijke aanpak richting de scholen neerzetten en Zeeland-breed afspraken maken met netwerkpartners.

Ik verheug me op de nieuwe klus als lid van de Raad van Toezicht van Ingrado en hoop met een mooi en deskundig team de koers van Ingrado de komende jaren mee te bepalen en in de gaten te houden of we in de juiste richting blijven varen. **Ien Blaasse**

Voorwoord

Wat een energie tijdens de Algemene Vergadering van 20 april! Al jaren spreek ik liever van een beweging dan van een vereniging, maar nog nooit was het zo voelbaar en merkbaar als die dag. We zijn een vereniging in beweging! Ik voel me trots dat de leden me hun vertrouwen hebben gegeven en ik sinds die 20ste april directeur-bestuurder ben van Ingrado.

Carry Roozmond

De nieuwe organisatiestructuur betekent dat Ingrado flexibeler wordt en (nog) beter kan inspelen op actuele ontwikkelingen. Onze bijdrage aan het recht op onderwijs en ontwikkeling is en blijft de rode draad. Het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en voorkomen van verzuim zijn daarin onveranderd de speerpunten. Maar ook het zoeken en vinden van een passende ontwikkelingsplek voor jongeren die het moeilijk hebben. De leden van de Raad van Toezicht (RvT) controleren of wat wij doen past binnen onze missie, jaarplan en begroting. De RvT staat meer op afstand dan het voormalige bestuur dat dichter op de inhoud zat en meestuurt. Dat stuur hebben we als organisatie nu zelf in handen.

Ik sta aan het hoofd van een geweldig Expertisecentrum (EC), dat uitvoering geeft aan onze visie en missie. Samen vormen we de ogen en oren van onze vereniging. Wat wij ophalen tijdens de bijeenkomsten in het land vertalen we in beleid en activiteiten. En die bijeenkomsten zijn talrijk: algemene vergaderingen en werkconferenties, RMC-dagen, rayondagen en managersoverleggen. Daarnaast laten we ons graag uitnodigen door onze leden om activiteiten te bezoeken, mee te denken en uit te wisselen.

Terwijl ik dit schrijf bevind ik mij met de medewerkers van het Expertisecentrum op een inspirerende tweedaagse waar we nadenken over de toekomst. Hoe gaan we richting 2018? Welke ontwikkelingen zien we en hoe spelen we hier op in? Wat zetten we voor 2018 op de agenda? En: hoe gaan we dat betalen? Wat als subsidie minder vanzelfsprekend wordt en we meer middelen zelf moeten genereren?

Ik hoop en verwacht dat jullie met ons willen meedenken over de uitdagingen die voor ons liggen. De bescherming van het recht op onderwijs is een opdracht voor ons allemaal. Laat ons weten waar jij kansen ziet, waar je je zorgen om maakt en wat we kunnen oppakken. Wij kunnen ons werk alleen goed doen in co-creatie met jullie. Volgens Wikipedia is co-creatie 'een vorm van samenwerking, waarbij alle deelnemers invloed hebben op het proces en het resultaat van dit proces, zoals een plan, advies of product'. En zo is het maar net!

Veel leesplezier en alvast een heel fijne zomer!

Carry Roozmond
directeur-bestuurder Ingrado

Van praktijkonderwijs naar baan

Samen maken we het mogelijk!

Tekst: Yolenthe van der Ree | Foto's: Anna van Kooij

Wesley Timmermans heeft zojuist een contract gekregen bij Gras en Groen. Hij is 18 jaar en verliet in de zomer van 2016 het Praktijkonderwijs. Met hulp van jobcoach Pascal Coehorst kwam hij terecht bij dit grote hoveniersbedrijf in Den Bosch. Daar ging een heel traject op school aan vooraf en achter de schermen waren ook de gemeente en de arbeidsmarktregio actief. Door intensieve samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en UWV komen jongeren als Wesley in de arbeidsmarktregio Noordoost Brabant terecht op een passende plek op de arbeidsmarkt. Allemaal! Hoe dat lukt? Betrokkenen vertellen het graag en met enthousiasme. 'Samen maken we het mogelijk!'

Het begint op school. Op Praktijkschool de Rijzert in Den Bosch ontsnapt geen leerling aan de aandacht van decaan en uitstroomcoördinator Francis Gremmen. Zij levert al 'haar' leerlingen, ongeveer 55 per jaar, af met perspectief op een baan of een vervolgopleiding. Gremmen hield haar hart vast toen de Participatiewet aanstaande was. 'We hadden een kort lijntje met het UWV, vaste arbeidsdeskundigen die onze leerlingen goed kenden en nauw betrokken waren bij het traject op en na school. Wat zou er gebeuren als zij uit beeld verdwenen? Het was echt spannend. Gelukkig is dat in deze regio heel goed opgepakt door al, voordat de Participatiewet in

werking trad, flink te investeren in samenwerking op zowel lokaal als regionaal niveau. Hierdoor vinden al onze leerlingen hun weg.'

Jobcoach

Op de Rijzert wordt goed voorgesorteerd op de arbeidsmarkt, onder meer met stages en door leerlingen certificaten te laten halen. Zo behaalde Wesley een VCA-certificaat (veiligheid) en z'n heftruckdiploma. 'Dat doen we wat anders dan anders', vertelt Gremmen. 'Onze leerlingen moet je niet een half jaar lang een paar uur per week een lesje geven. Dat beklijft niet. Voor het

‘Veel leerlingen weten van een stageplek een baan te maken’

VCA-certificaat trekken we een instructeur aan die een hele week naar school komt. De leerlingen krijgen drie dagen achter elkaar zes uur per dag les. Op donderdag doen ze examen en wie zakt, kan op vrijdag herexamen doen. Kort, maar krachtig. Dat werkt.’ Ook door stage te lopen bereiden leerlingen zich voor op de arbeidsmarkt. In de derde klas is dat één dag per week en dat worden er steeds meer naarmate leerlingen dichter bij vertrek komen. Zo worden de lijntjes met school heel voorzichtig los geknipt. Veel leerlingen weten van een stageplek een baan te maken.

Al in het najaar van het laatste jaar op Praktijkschool, VSO of Entree sluit een jobcoach van de gemeente Den Bosch aan bij het zogenoemde uitstroomgesprek. De school bespreekt hierin met betrokken partijen de overgang van onderwijs naar arbeid. Zo weet de gemeente welke jongeren de school gaan verlaten en wat zij nodig hebben om de volgende stap te kunnen maken. Pascal Coehorst is RMC jobcoach in de gemeente Den Bosch en het is zijn opdracht zegt hij ‘om het gat tussen school en arbeidsmarkt te dichten’. Dit doet hij in nauwe samenwerking met Werk en Inkomen én het Werkgeversservicepunt (WSP) van de gemeente.

In november 2015 vond het eerste uitstroomgesprek met Wesley plaats en daaruit bleek dat hij begeleiding nodig zou hebben bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. Coehorst: ‘In overleg met school en ouders is toen een aanvraag gedaan voor opname in het doelgroepenregister. Met de toekenning kon ik in samenwerking met het WSP ‘de boer op’ naar werkgevers, omdat deze nu konden rekenen op een financiële tegemoetkoming als zij Wesley zouden aannemen. Tijdens het tweede uitstroomgesprek in mei 2016 was nu meer zicht op de mogelijkheden voor Wesley. We hebben eerst ingezet op een baan bij het stagebedrijf waar hij werkte, maar dat had slechts een 0-urencontract te bieden. Wesley wilde zekerheid en dus zochten we verder. Met Gras en Groen doen we vanuit de gemeente vaker zaken en toen er een vacature kwam voor magazijnmedewerker heb ik Wesley naar voren geschoven.’

Manusje van alles

Thijs van de Bersselaar is productmanager bij Gras en Groen en is de vaste begeleider van Wesley. Het bedrijf heeft meerdere mensen met een beperking in dienst en ziet dat als zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. Gemotiveerde medewerkers zijn altijd van harte welkom aangezien het lastig is voldoende personeel te vinden. Wesley is aangenomen als magazijnmedewerker en ‘manusje van alles’ zoals hij het zelf noemt. Van de Bersselaar: ‘Het is heel fijn dat Wesley op school al verschillende certificaten had gehaald. Daardoor was hij direct inzetbaar in het magazijn. Wel heeft hij strakke begeleiding nodig. Hij moet precies weten wat hij op welk moment moet doen. Daarom maak ik per dag een rooster voor hem waarin zijn werkzaamheden van uur tot uur en soms zelfs van minuut tot minuut zijn beschreven. Dat geeft houvast. Daarnaast zien we elkaar een paar keer per dag. Ik informeer hoe het gaat, geef complimentjes en maak een praatje. En een omhoog gestoken duim vanachter het raam in het kantoor als Wesley in de loods rond rijdt, doet ook heel veel.’

‘M’n werkdagen zijn heel afwisselend’, vertelt Wesley. ‘Ik doe van alles, zorg dat alle ruimtes netjes zijn en blijven, ik hou de showtuin bij, sproei de planten, zet de schuttingen klaar, controleer nieuwe leveringen en teken voor ontvangst.’ ‘En er komen steeds meer werkzaamheden bij’, vult Coehorst aan. ‘Dat is zo mooi om te zien, dat

Wesley op de vorkheftruck

V.l.n.r: Patrick Coehorst, Wesley Timmermans, Francis Gremmen, Ruby de Jong, Liesbeth Endendijk en Thijs van de Bersselaar

Wesley echt groeit in dit bedrijf. En nu de loonwaarde-meting heeft plaatsgevonden, weet de werkgever wat de tegemoetkoming vanuit de gemeente in de loonkosten van Wesley is en heeft hij een tijdelijk contract gekregen.' Coehorst blijft, ook nu Wesley een contract heeft, betrokken. Hij onderhoudt onder meer de contacten met het thuisfront. 'De moeder van Wesley is zeer betrokken en wil van alles op de hoogte zijn. De werkgever kan dat er meestal niet bij hebben, dus dat neem ik voor m'n rekening.'

'Het is heel fijn dat Wesley op school al verschillende certificaten had gehaald'

Naast Coehorst zijn er bij de gemeente Den Bosch nog drie jobcoaches kwetsbare jongeren in dienst. En ook al zijn zij ondergebracht bij de afdeling Werk en Inkomen, met elkaar vormen ze één team dat werkt voor alle kwetsbare jongeren. 'Heel handig', zegt Liesbeth Endendijk, beleidsmedewerker leerplicht, RMC, VSV, jeugdwerkloosheid, 'want zo hebben we meteen de samenwerking tussen de afdelingen te pakken.' En het lijntje loopt vervolgens verder de regio in aangezien Endendijk ook regionaal programmacoördinator VSV en kwetsbare jongeren is. De regio Noordoost Brabant bestaat uit 18 gemeenten en 2 subregio's. Binnen alle gemeentes zijn

jongerenconsulenten actief die kwetsbare jongeren uit PRO, VSO en Entree begeleiden richting arbeidsmarkt.

't Werkverband

Jeugdwerkloosheid valt ook binnen de scope van de functie van Endendijk waardoor ook de nuggers (de jongeren zonder uitkering) in beeld zijn en op regionaal niveau de samenwerking tussen onderwijs, RMC, werk en inkomen en het regionaal werkbedrijf gewaarborgd is. Binnen het regionaal arbeidsmarktprogramma Agrifood Capital Werkt! is de aanpak VSV en kwetsbare jongeren een van de vier programmalijnen. De uitvoering van deze programmalijn is vastgelegd in een regionaal convenant VSV en kwetsbare jongeren 2016-2020. Dit is ondertekend door alle onderwijsinstellingen (VO en MBO, inclusief VSO en Praktijkonderwijs), gemeenten en het UWV in de regio Noordoost Brabant.

Voor de uitvoering van de aanpak kwetsbare jongeren is het samenwerkingsnetwerk 't Werkverband opgezet. Hierin werken het PRO, VSO, vmbo, Entree, de 18 gemeenten, het UWV, de SW bedrijven, RMC/leerplicht, de samenwerkingsverbanden VO, dagbesteding en MEE samen. Ambitie van 't Werkverband: 'Alle jongeren die uitstromen van VSO, PRO, vmbo, Entree en uitvallers van mbo 2 in de regio Noordoost Brabant gaan naar vervolgonderwijs, hebben een duurzame werkplek, een passende dagbesteding of zitten in een toeleidingstraject.'

Regionaal projectleider kwetsbare jongeren is Ruby de Jong. Zij is kartrekker en aanjager van 't Werkverband.

Er zijn drie niveaus: operationeel waar de werkvloer van de verschillende netwerkpartners elkaar informeert, kennis uitwisselt en samenwerkt op basis van casuïstiek. De Jong haalt in het operationeel overleg input op voor de samenwerking op tactisch niveau waar de beleidsmakers en managers van de partnerorganisaties elkaar treffen. Andersom wordt wat is afgesproken of bedacht op tactisch niveau getoetst op operationeel niveau. Zien we dit goed, is dit werkbaar, zijn we dingen vergeten? Beleidsmatige knopen tenslotte kunnen op strategisch niveau worden doorgesleuteld. Dat is het niveau van de stuurgroep waar de regionale agenda VSV en kwetsbare jongeren wordt uitgewerkt en waar Endendijk als regionaal programmacoördinator secretaris van is. En omdat zij als RMC-coördinator vervolgens ook weer het overleg heeft met de vier RBL's in de regio, kan ze ook op dat niveau schakelen. De Jong: 'Ik kan wat ik hoor en tegenkom, doorspelen naar Liesbeth die dat weer op de juiste plaatsen kan inbrengen. En aangezien ze niet alleen VSV en kwetsbare jongeren in haar pakket heeft, kan ze bruggen slaan naar de aanpak jeugdwerkloosheid.'

Om goed beslagen ten ijs te komen, heeft de regio in de aanloop naar de Participatiewet een interventie-subsidie beschikbaar gesteld. Dat heeft heel erg geholpen, zeggen Endendijk en De Jong. De Jong: 'We zagen dat een aantal gemeentes nog niet helemaal klaar was voor de doelgroep die eraan kwam. Toen is er regionaal vanuit het arbeidsmarktprogramma Agrifood Capital Werkt! een subsidieregeling voor een half jaar ontwikkeld waarmee jongeren geholpen konden worden en voorkomen werd dat zij thuis kwamen te zitten. We hebben daarmee 49 jongeren kunnen helpen en de gemeentes voor wie dat aan de orde was werden in de gelegenheid gesteld beleid voor kwetsbare jongeren te ontwikkelen of aan te scherpen. Deze subsidieregeling is een belangrijke aanjager geweest voor waar we nu staan. In het verlengde hiervan merkten we ook dat er een overlap zat tussen kwetsbare jongeren en jongeren die in het VSV-beleid in beeld zijn. We hebben daarom besloten de doelgroepen te verbinden en een gezamenlijke stuurgroep in te richten. Dat is veel efficiënter.'

'De belangrijkste succesfactor is dat er bottom up gestart is, op operationeel niveau'

Bazen verbazen

De Rijzert nam dit schooljaar deel aan het landelijke *Bazen verbazen*. Bazen Verbazen helpt jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt om een brug te slaan tussen zichzelf en potentiële werkgevers. De Rijzert was een van de tien scholen die door de jury van Bazen Verbazen geselecteerd werden vanwege hun originele idee. De leerlingen mochten hun idee uitvoeren en maakten een lipdub onder begeleiding van professionals uit de cultuursector. In de film lieten ze zien hoe leuk en goed het Praktijkonderwijs is, maar ook wat de kwaliteiten van de leerlingen zijn. Als achtergrondmuziek gebruikten ze het liedje 'Later, als ik groter ben...', om hiermee symbolisch aan te geven dat ze serieus met hun toekomst bezig zijn. Op een werkgeversbijeenkomst in april jl. hebben de leerlingen hun lipdub gepresenteerd. Na afloop van de presentaties zijn alle leerlingen op de aanwezige werkgevers afgestapt en zijn er visitekaartjes en nummers uitgewisseld. 'Een heel mooie manier om ons te presenteren aan werkgevers', zegt Francis Gremmen. 'En vooral ook een heel goede oefening voor de leerlingen om te laten zien wat ze in hun mars hebben.'

Naast de gedegen voorbereiding die leerlingen krijgen die gaan uitstromen richting de arbeidsmarkt, biedt De Rijzert, in samenwerking met het Koning Willem 1 College, een Entreeopleiding aan voor leerlingen die een vervolgopleiding willen en kunnen volgen. Dat zijn er gemiddeld 29 per jaar. De Rijzert laat de opleiding eerder starten, zodat de leerlingen anderhalf jaar over de Entree kunnen doen. Het Koning Willem 1 College neemt op het eind de examens af. Van de 29 leerlingen gaan er jaarlijks ongeveer 10 door naar een bbl-opleiding op niveau 2. Ook zij krijgen een jobcoach van de gemeente als dat nodig is.

Ruby de Jong en Liesbeth Endendijk

Samenwerking

De belangrijkste succesfactor voor de werkwijze in Noordoost Brabant is volgens Endendijk en De Jong dat er bottom up gestart is, op operationeel niveau, met de stagecoördinatoren en jeugdconsulenten, UWV, MEE en dagbesteding. Wat zij tegenkwamen, waar zij tegenaan liepen bij de arbeidstoeleiding van jongeren en wat de aanstaande wet- en regelgeving voor hén zou betekenen, stond centraal. Daar gingen we op casusniveau mee aan de slag. Zo is de samenwerking gestart. Vervolgens zijn we gaan kijken wat er op tactisch en strategisch niveau moest gebeuren.

De kracht zit in de samenwerking beaamt iedereen volmondig. Korte lijnen, mensen kennen elkaar, weten elkaar snel te vinden en er is een enorme bereidheid om voor iedere jongere een passende plek te vinden. Dat

betekent dat de gemeente al in beeld is als de jongere nog op school zit en de school nog in beeld is als de leerling de school heeft verlaten. Ook de samenwerking tussen de scholen is enorm verbeterd. De Jong: 'Als een school bijvoorbeeld moeite heeft met het vinden van voldoende stageplekken, is het tegenwoordig zo geregeld dat een leerling via het netwerk van een andere school toch geplaatst kan worden. Dat was een paar jaar geleden ondenkbaar.'

De Jong ziet in de regio langzaam maar zeker een inclusieve arbeidsmarkt ontstaan waarin kwetsbare jongeren een passende plek krijgen. 'Er zijn in een bedrijf altijd mensen die een werkgever extra geld of tijd kosten door burn-out, niet functioneren of wat dan ook. Waarom doen we zo moeilijk om een kwetsbare jongere aan te nemen? Ik snap het niet, zij willen ook gewoon werken, een huisje hebben en onderdeel zijn van de maatschappij. De praktijk leert dat ze hartstikke loyaal zijn, soms zelfs niet eens op vakantie willen en nooit ziek zijn. Een werkgever gaf terug dat een jongere in het autistisch spectrum van positieve invloed is op het team: duidelijkere communicatie, meer focus en aandacht voor de interne omgangsvormen! Briljant toch!'

Meer informatie:

Voor en over de samenwerking in Noordoost Brabant is een website ingericht www.vooralsamenverantwoordelijk.nl

Dit is wat ik nodig heb

'Ik wilde graag blijven op mijn stagebedrijf omdat ik het daar goed naar m'n zin had. Ik had leuke collega's, ze kenden me daar. En ik kreeg goede begeleiding. Dat moest ik nog maar zien in een nieuw bedrijf. Maar ja, het lukte niet om een vast contract te krijgen. Aan Pascal moest ik eerst ook wennen, maar dat is goed gelukt. Ik heb veel structuur nodig zodat ik precies weet wat ik wanneer moet doen. En dan moet het ook echt zo gaan, niet anders. Verder vind ik het belangrijk dat ik waardering krijg, dat collega's laten merken dat ik het goed doe. En samenwerking vind ik ook belangrijk als je werkt. Het is fijn dat ik hulp heb gekregen om hier te komen. Het sollicitatie-gesprek heb ik met Pascal voorbereid. En op de werkvloer is Thijs er voor me. Hij vertelt wat ik moet doen en vraagt vaak hoe het gaat. Ook geeft hij complimentjes. Maar verder werk ik helemaal zelfstandig.'

Rechten & plichten

In deze rubriek informeert Carolien de Bruin, juridisch adviseur van Ingrado, u over actuele juridische zaken. Hebt u ook een vraag? Gebruik het vragenformulier op www.ingrado.nl en u krijgt per mail of telefoon antwoord.

Instemmingsrecht

De Eerste Kamer heeft het Wetsvoorstel instemmingsrecht handelingsdeel ontwikkelingsperspectief aangenomen. De wet zal per 1 augustus 2017 in werking treden. Als een kind extra ondersteuning nodig heeft, moet de school waar de leerling ingeschreven staat, binnen zes weken een ontwikkelingsperspectief opstellen. Met de inwerkingtreding van deze wet moeten de ouders instemmen met het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief. Hiermee wordt de verantwoordelijkheid van ouders benadrukt, maar de wet geeft ouders die het niet eens zijn met de invulling van het OPP bovendien een extra mogelijkheid om daarop invloed uit te oefenen. Daar waar school en ouders niet op één lijn zitten betreffende passend onderwijs zou dit tot problemen kunnen leiden. Het is dus van belang om vanaf dag 1 te zorgen voor een transparante communicatie met ouders.

Privacy

Wat mag ik delen en met wie? Dat blijft een actuele vraag na de drie transities in het sociale domein.

De VNG heeft een aantal checklists op de website gezet die ook bruikbaar zijn voor leerplicht en RMC. Zie <https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein/isd-informatievoorziening-sociaal-domein/beheer-en-opslag-van-gegevens>

In z'n algemeenheid geldt dat alle informatie die nodig is om een wettelijke taak uit te voeren, gedeeld mag worden. Indien ouders of jongere verzoeken om deze informatie, dan moet duidelijk zijn van wie de informatie afkomstig is en met welk doel het is opgenomen. Let op: indien informatie over de mail wordt verstuurd, dient dit versleuteld te gebeuren.

Vrijstelling 5 onder c

Deze vrijstelling is bedoeld voor kinderen die staan ingeschreven bij een school in het buitenland. Steeds vaker wordt een beroep gedaan op dit artikel als ouders gescheiden zijn en een van beiden in het buitenland woont. In de omgangsregeling kan vastgelegd zijn dat het kind afwisselend in Nederland en in het buitenland woont. Een beroep op vrijstelling op grond van artikel 5 onder c moet ingediend worden uiterlijk op

1 juli voorafgaand aan het schooljaar dat het kind in het buitenland naar school zal gaan. De vrijstelling ontstaat van rechtswege door een verklaring van het hoofd van de school in het buitenland dat de leerling ingeschreven staat en de school geregeld zal bezoeken. In het geval van het kind van de gescheiden ouders is het wetsartikel dus niet toepasbaar. Bij terugkomst vervalt namelijk de vrijstelling als gevolg van inschrijving op een school in Nederland. Een beroep op vrijstelling kan pas weer worden gedaan voor het volgende schooljaar.

Presentaties in het land

Tijdens haar presentatie voor het po, vo en mbo op de Dag van de Leerplicht in Vries (Drenthe) kreeg Carolien de Bruin veel vragen die zij elders in het land ook tegenkomt. *Wat houdt de zorgplicht nu precies in?*, is wel de meest gestelde. Het betekent dat scholen verantwoordelijk zijn voor een passende plek voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Op de eigen school of, als de school niet de juiste begeleiding kan bieden, op een andere reguliere of speciale school.

Hier staan wij voor

Woordvoerders politieke partijen over onderwijs

Illustratie: Welmoet de Graaf

Sinds de verkiezingen van afgelopen maart heeft de Tweede Kamer een geheel nieuwe samenstelling. Dat betekent onder meer dat veel partijen een nieuwe woordvoerder onderwijs hebben aangewezen. Ingrado Magazine vroeg de woordvoerders, die met elkaar de Commissie onderwijs vormen, zich voor te stellen aan onze leden en hun visie en ambitie met ons te delen. Negen van hen gaven enthousiast gehoor aan ons verzoek.

Kirsten van den Hul, PvdA-kamerlid

Mijn oma, een Groningse boerendochter, mocht haar school niet afmaken. Was niet nodig, voor een meisje. Gelukkig zijn die dagen inmiddels voorbij, maar nog steeds krijgen sommige kinderen een valse start. En dat is zonde, want juist door vandaag te investeren in een goede basis werken we aan een sterke, veerkrachtige en sociale samenleving van morgen. Als PvdA-kamerlid zet ik me de komende tijd dan ook keihard in voor gelijke kansen, juist ook op school. Dat betekent: laagdrempelige toegang tot het allerbeste onderwijs. Het onderwijs is immers dé plek waar kinderen de kans geboden wordt om zichzelf te ontwikkelen en hun talenten te ontdekken. Waar kinderen beoordeeld worden op wat ze kunnen, in plaats van op wie ze zijn. En dat is belangrijk. Want ieder kind verdient de kans het beste uit zichzelf te halen.

Michel Rog, CDA

Naar mijn mening heeft Gert Biesta mooi beschreven dat goed onderwijs gaat over kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Door die brede vorming krijgen kinderen de beste kansen op een passende plek op de arbeidsmarkt, kunnen zij meedoen in onze democratische samenleving en ontwikkelen zij zich niet alleen zelf, maar ook in relatie tot elkaar.

Het zou goed zijn als we de overgangen tussen de onderwijssectoren soepeler kunnen laten verlopen en het makkelijker maken voor leerlingen om te stapelen. Daarnaast zie ik het als een uitdaging om niet alleen de cognitieve, maar ook de beroepsgerichte, ambachtelijke vaardigheden weer meer te waarderen.

Er zijn tal van inspirerende initiatieven om de kwaliteit en de status van het leraarschap te verhogen. De feedbacksessies van Stichting LeerKracht, de academische basisschoolleerkrachten die zich organiseren en het initiatief van de Christelijke Hogeschool Ede om het teach-nasium te introduceren, zodat meer jongeren worden verleid tot het leraarschap.

Harm Beertema, Partij voor de Vrijheid

Al sinds 2010 ben ik woordvoerder Onderwijs en dit is steeds mijn visie op onderwijs geweest. Onderwijs heeft als belangrijkste taak om te verheffen. Verheffen in de

breedste zin van het woord: verheffen uit de armoede, uit de onwetendheid en voor te bereiden op wat de Amerikaanse traditie noemt 'The pursuit of happiness', het najagen van zijn (m/v) geluk.

In het verlengde daarvan is Bildung erg belangrijk; het vormen van de leerling in de rijke geschiedenis van het westen, de Joods-Christelijke-humanistische traditie die geresulteerd heeft in onze prachtige superieure beschaving die zoveel vooruitgang bracht, van medische technologie, mensen op de maan, de kromming van het licht tot aan het formuleren van mensenrechten (en het recht op onderwijs :-)) aan toe.

De grootste uitdaging is om dat te behouden, want dat gaat niet goed. Het onderwijs belijdt diversiteit en multiculturaliteit nogal fanatiek, maar is zelf verworden tot een monocultuur van politieke correctheid en cultuurrelativisme. Dat zal de komende jaren, zeker als D66 zich gaat ontfemen over onderwijs, alleen maar veel erger worden. De volgende grote onderwijsvernieuwing 2032 zal dan breed worden uitgerold en daarmee wordt het onderwijs nog eens op grote achterstand gezet. Uitdagingen voor de PVV genoeg dus. Ik heb de mouwen al opgestroopt.

Eppo Bruins, Christenunie

In Nederland houden veel professionals zich bezig met kwetsbare jongeren aan de 'onderkant' van het onderwijs en de arbeidsmarkt. Vanuit de zorg, de lokale overheid of vanuit onderwijsinstellingen worden vele vormen van begeleiding aangeboden. In sommige regio's functioneert dit goed, in andere minder. In de regio's waar het goed gaat, zie ik dat het meestal hangt op een klein aantal gepassioneerde mensen die elkaar ontmoeten en goed kennen. Mensen met een warm hart voor pubers. Mensen die meer uren erin stoppen dan van ze verwacht wordt. Mensen die regelgeving, muren en geldstromen negeren en gewoon aanpakken wat er aangepakt moet worden. Voor de ChristenUnie ligt de kracht van de samenleving in de samenleving zelf. Als overheid proberen we (soms met de beste bedoelingen) hele systemen op te tuigen: zorgloket, passend onderwijs, participatiesamenleving. Het zijn politieke termen, die slechts betekenis hebben wanneer mensen vanuit hun medeleven en gedrevenheid oog hebben voor de ander. Laten we - als politiek - die plekken van hoop vooral koesteren en niet lastig vallen met de Haagse illusie van maakbaarheid.

Bente Becker, VVD

Onderwijs is het fundament van onze samenleving. Het vormt ons als persoon en leert ons de waarden waardoor we in vrijheid kunnen leven en samenleven. Het geeft ons de kennis en vaardigheden om sterk op de arbeidsmarkt te staan. Goed onderwijs waardoor talent maximaal tot bloei komt is iets dat ieder kind verdient.

Veel scholen werken daar elke dag hard aan. Maar onlangs bleek dat er tussen scholen grote kwaliteitsverschillen bestaan. Als je weet hoe belangrijk onderwijs voor een kind is, mag dat niet zo blijven. Ik wil me ervoor inzetten dat elke school ten minste 'goed' wordt. We moeten scholen waarmee het al goed gaat zoveel mogelijk vrijheid gunnen. Maar we mogen niet berusten in een grijze middenmoot van 'voldoende-scholen' waar kansen gemist worden. Het is de taak van de overheid deze scholen aan te sporen beter te worden. Iedere leerling verdient immers het beste onderwijs!

Lisa Westerveld, Groen Links

Goed onderwijs vergroot de kansen op participatie en emancipatie. Het brengt leerlingen met verschillende achtergronden bij elkaar en leert ons op waardige wijze met onze omgeving om te gaan.

Misschien wel de grootste uitdaging voor de komende jaren is dat we door onderwijs zorgen dat iedere leerling gelijke kansen krijgt. Of je nu een lichamelijke handicap hebt, verstandelijk beperkt bent of heel goed kunt leren: iedereen heeft recht op onderwijs op maat, een vervolgopleiding die past en een eerlijke kans op de arbeidsmarkt.

De kennis van docenten en leerlingen zou een grotere rol moeten krijgen bij het vormgeven van goed onderwijs. Dat kan als bestuurders luisteren naar de ideeën die spelen, als de werkdruk bij leraren omlaag gaat en de klassen kleiner worden. Zo ontstaat meer ruimte voor leraren om goede lessen te geven en in te spelen op de behoeften van individuele leerlingen.

Lammert van Raan, Partij voor de Dieren

De Partij voor de Dieren ziet goed en toegankelijk onderwijs als het fundament van een vrije, democratische samenleving. Een samenleving bloeit als iedereen - ongeacht afkomst - de kans krijgt zich te ontwikkelen en de opleiding te volgen die past bij haar of zijn ontwikkeling. Toegankelijkheid is daarbij een kernwaarde.

De grote uitdagingen op het gebied van onderwijs liggen mijns inziens op twee vlakken. Allereerst op het inhoudelijke vlak: hoe slagen we er in kennis, kunde en vaardigheden te definiëren en over te brengen om te leven binnen de grenzen van de planeet, met een royale ondergrens van zekerheden voor alle levende wezens? Dat betekent sowieso het begrip duurzaamheid in alle vakken te laten door klinken. Daarnaast: hoe slagen we er in het brede vak Onderwijs weer die voorname plek in de samenleving te geven die het verdient? Dat begint met de erkenning dat Onderwijs topsport is.

Roelof Bisschop, SGP

Iedere leerling verdient een plek in het onderwijs. Dat is niet allereerst belangrijk om leerlingen later zelf een boterham te laten verdienen. In het onderwijs krijgen kinderen, binnen de gemeenschap van de klas en de school, de

gelegenheid zich te verwonderen over de werkelijkheid. Ze worden bovendien gevormd tot verantwoordelijke burgers. Omdat alle kinderen daarvoor gaven hebben ontvangen van hun Schepper moeten we alle kinderen serieus nemen. Ik zie nog steeds het risico dat er in het onderwijsbeleid te schools gedacht wordt. De bekostiging belemmert nu onderwijs op maat voor leerlingen die (deels) een onderwijsaanbod buiten de schoolmuren nodig hebben. Er ontstaan mooie kansen als we scholen echt verantwoordelijk maken én houden voor een passende plek voor ieder kind. Dan is het sluitstuk van de leerplicht geen stok om te slaan, maar een steuntje in de rug om kinderen op de juiste plek te brengen.

Paul van Meenen, D66

Voor mij is het belang van onderwijs het bieden van de beste kansen op een goede toekomst, waarin ieders talent maximaal tot zijn recht komt. Veel in ons onderwijs staat gelijke kansen in de weg. Zo is er onvoldoende aandacht voor het voorkomen van achterstanden en is het lerarentekort nog steeds een probleem. Gelukkig komen er met grote uitdagingen ook mooie kansen. Zo voorkomen we achterstanden als we investeren in het jonge kind en kies ik ervoor dat er latere selectie kan plaatsvinden voor ieder kind dat daarbij gebaat is. Daarnaast wil ik dat onderwijs zich richt op de behoeften en talenten van het kind en dus veel minder aanbodgericht is, zodat er meer geduld en tijd is voor optimale ontwikkeling.

Tekst: Susan de Boer | Illustratie: Welmoet de Graaf

Linawijs laat kinderen weer tot ontwikkeling komen door een combinatie van onderwijs en zorg. Voor kinderen met MCDD, een vorm van autisme, kan dit concept een uitkomst zijn. In het 'gewone' speciaal onderwijs lopen zij vaak vast.

'De school waaraan mijn dochter behoefte heeft, bestaat niet. Daarom heb ik met een aantal mensen uit het onderwijs en de zorg een ontwikkelplek bedacht, uitgaande van de mogelijkheden en behoeften van mijn dochter', vertelt Marieke Stolte, de moeder van Lina en de initiatiefnemer van het concept Linawijs. Haar dochter heeft MCDD, Multiple Complex Developmental Disorder, een vorm van autisme. 'De stress loopt snel op bij Lina', zegt Stolte. 'Ze is normaal begaafd, maar ze heeft weinig controle op spanning en emotie waardoor ze in een klas niet tot leren komt.' Ook in het speciaal onderwijs lukt het niet. Lina is na groep 6 bijna niet meer naar school geweest. Stolte, die zelf leerkracht is, heeft haar in samenspraak met Lina's school thuis les gegeven van groep 6 tot en met groep 8. 'Vorig jaar is er vanwege haar leeftijd en behoefte aan contact met andere kinderen een poging gedaan richting voortgezet onderwijs, maar dit is helaas niet gelukt', vertelt Stolte.

Het concept kent zeven pijlers: veiligheid, context, motivatie, tijd, flexibiliteit, aansluiten bij ontwikkelingsleeftijd en leerbehoefte en rust. 'Kinderen als Lina hebben veel geborgenheid en rust nodig', zegt Stolte. 'Op scholen is de start altijd in de groep en als dat niet lukt, kan het kind naar een aparte ruimte. Maar dan is er al een faalervaring. Daarom draaien wij het om, het kind start in een individuele ruimte. Als het kind eraan toe is, gaat hij of zij naar de groep.' Ook de andere pijlers komen tegemoet aan de specifieke behoeftes van kinderen met MCDD of een vergelijkbare ontwikkelingsstoornis. 'Lina heeft veel tijd nodig. Op een school staat er een bepaalde hoeveelheid tijd voor een vak. Dat kan ze niet bijbenen. Ze past niet in het schoolsysteem.'

Rond gebouw

Stolte praat met onderwijs- en zorgorganisaties over de mogelijkheden om begeleiding en onderwijs te combineren. Het is de bedoeling dat Linawijs een voorziening wordt binnen een onderwijsorganisatie. Stolte: 'Verder is de context van een gebouw voor deze kinderen heel belangrijk. Experts die bij het concept betrokken zijn, onderschrijven dat. Ik heb een rond gebouw voor ogen, in een groene, rustige omgeving, dat bestaat uit individuele ruimtes en ruimtes die zijn ingericht voor interactie.' Stolte is optimistisch over de slaagkansen van het project. 'Er zijn meer argumenten om het wel te doen, dan om het niet te doen. Op termijn levert het geld op als deze kinderen zich ontwikkelen en kunnen meedraaien in de maatschappij. Iedereen die we spreken ziet het belang ervan. Nu moeten mensen het ook aandurven middelen toe te zeggen. Er zijn al onderwijs- en zorgpartners die met ons die stap willen maken. We komen er wel.'

'Kinderen als Lina hebben veel geborgenheid en rust nodig'

Aangezien Lina ook in het speciaal onderwijs vastliep, dreigde zij thuiszitter te worden. De leerplichtambtenaar raakte betrokken en in de zoektocht naar een passende onderwijsplek, kwam er een constructie tot stand waarin Lina staat ingeschreven bij het speciaal onderwijs en thuis afstandsonderwijs volgt.

Geborgenheid en rust

Linawijs is een ontwikkelplek. Door een combinatie van onderwijs en zorg komen kinderen tot ontwikkeling.

 Meer informatie:
www.linawijs.nl

Wat is ieders rol... als ziek niet gewoon ziek is?

Tekst: Yolande van der Ree | Illustratie: Welmoet de Graaf
Foto: Nationale Beeldbank/ Richard van der Woude

Het begon op te vallen: steeds vaker doken in het systeem leerlingen op met een zeer grillig ziekte-verzuimpatroon. Een val met de fiets - een week thuis, buikpijn - een paar dagen niet op school, een week afwezig vanwege hoofdpijnklaften. Leerlingen met lichamelijke klachten die leiden tot langer of frequenter schoolverzuim dan medisch gezien nodig lijkt. In gesprekken met ouders komen achterliggende klachten naar boven: angst, depressie, het kind zit niet lekker in z'n vel en wil of durft niet naar school.

Rolien de Haan

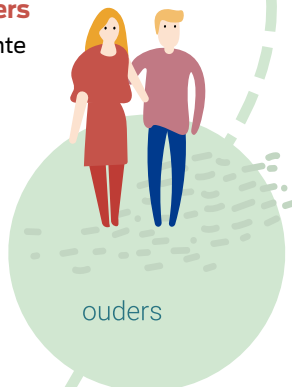
Bovenstaand patroon vormde voor Rolien de Haan, docent en coördinator schoolondersteunings-team op CSG Reggesteyn in Nijverdal, de aanleiding zich voor haar master Pedagogiek te verdiepen in schoolangst en schoolweigerings. 'Het lijkt de laatste jaren echt vaker voor te komen dat leerlingen niet naar school willen of durven', zegt de Haan. 'Ik zou daar meer grip op willen krijgen, eerder in actie willen komen door nog meer samen te werken met onder anderen de jeugdarts en de jeugdconsulenten.'

Het gesprek met de ouders

De 14 gemeenten in Twente werken met de regionale Verzuimkaart. Onder het motto 'Snel terug naar school is (veel) beter' is een uniforme aanpak ontwikkeld waarin onderwijs en Jeugdgezondheidszorg samenwerken. Contact met de ouders is de eerste stap. De administratie noteert bij ziekmelding altijd de reden. Soms is dat reden voor De Haan om direct contact met de ouders op te nemen. Na vijf dagen neemt de school sowieso contact op met de ouders. Na twee weken aaneengesloten verzuim vindt er een gesprek plaats met de ouders en de leerling en worden zij doorverwezen naar de jeugdarts. Dat laatste geldt ook bij de vijfde ziekmelding in een schooljaar. Daarnaast gaat de school altijd in gesprek met de ouders als zij zich zorgen maakt naar aanleiding van een ziekmelding, bijvoorbeeld achterliggende problematiek vermoedt.

ouders

'Leer te luisteren naar wat ouders níet zeggen of terloops tussendoor zeggen'

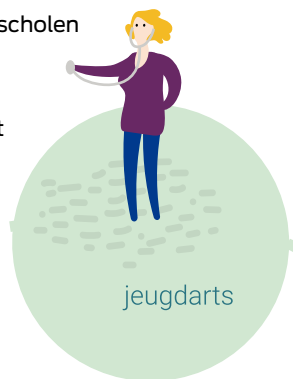
'Soms heb je het gevoel dat er meer schuilgaat achter een ziekmelding' zegt Rolien de Haan. 'Ik vond in de literatuur handvatten om dat boven water te krijgen. Allereerst is het belangrijk dat je al in het eerste gesprek met de ouders aangeeft dat je wil samenwerken, dat de schoolgang en ontwikkeling van hun kind een gezamen-

'Hoe langer een kind niet naar school gaat, hoe moeilijker het wordt'

lijke verantwoordelijkheid vormen. Daarnaast kun je leren te luisteren naar wat ouders níet zeggen of terloops tussendoor zeggen. Een mompelend "...en andere leerlingen praten over hem", kan aanleiding zijn te vragen of hun zoon wellicht niet naar school dúrft. Ook kun je heel concrete vragen stellen over bijvoorbeeld het ochtendritueel van de leerling. Hoe laat staat hij/zij op, is er een gezamenlijk ontbijt, wat zegt hij/zij dan over de aanstaande schooldag, etc. Vervolgens kan je vragen welke steun ouders kunnen bieden om hun kind naar school te krijgen. En als school sluit je daar dan bij aan. Bijvoorbeeld: "Als u ervoor zorgt dat uw kind de deur uitgaat, zorgen wij dat er iemand bij de deur staat die hem of haar opvangt en begeleidt". Ik merk dat ouders geneigd zijn te focussen op het medische verhaal en dat wij hen kunnen helpen onder ogen te zien dat er sprake kan zijn van angst en schoolweigering.'

Jeugdarts

De tweede onmisbare schakel bij de aanpak van schoolweigering is de jeugdarts. De Haan: 'De samenwerking met de jeugdarts is heel goed. Door de afspraken in de regionale Verzuimkaart komt er wel meer op haar af. Dat betekent dat wij als scholen zelf aangeven welke casus wat ons betreft prioriteit heeft. De jeugdarts nodigt vervolgens ouders en kind uit of gaat op huisbezoek. Ook legt zij contact met de huisarts en eventuele specialisten. Dat is belangrijk, want dat mogen wij als scholen niet zelf doen. De rol van de huisarts is cruciaal. Als hij of zij erkent dat 'niet naar school gaan' een probleem is, is er al veel gewonnen. Het is de jeugdarts die hierover in gesprek gaat met de huisarts. Zij koppelt haar bevindingen vervolgens terug naar de school en samen maken we een plan voor een vervolgaanpak.'

jeugdarts

In die vervolgaanpak krijgt schoolgang altijd prioriteit. De Haan: 'Hoe langer een kind niet naar school gaat, hoe moeilijker het wordt. En uit onderzoek blijkt dat leerlingen echt gaan achterlopen als zij niet naar school gaan, ook al maken ze thuis nog zo trouw hun huiswerk. Als blijkt dat er fysiek niets aan de hand is, wordt daarom zo snel mogelijk een plan voor terugkeer gemaakt waarin ook een traject richting de jeugd GGZ opgenomen kan zijn.

Soms starten we met twee uur school per dag, soms gaat de leerling eerst naar het Pluspunt, een interne voorziening bedoeld voor leerlingen die tijdelijk extra begeleiding nodig hebben.'

Leerplicht

leerplicht

De lijnen tussen Reggesteyn en leerplicht zijn kort. Elke 6 à 8 weken is er overleg waarin alle verzuimcasussen de revue passeren. Leerlingen met zorgwekkend of opvallend ziekteverzuim staan daar altijd op de agenda. De rol van leerplicht is die van partner die meedenkt en de lijntjes naar de zorg legt. Want dat handhaven in dergelijke casussen niet aan de orde is, daarover zijn Rolien de Haan en leerplichtambtenaar Kees Stroo Cloeck het eens. 'Als er sprake is van angst of schoolweigering, betrekken we zo snel mogelijk de jeugdconsulent erbij. Hij of zij kan de leerling toeleiden naar hulpverlening.'

Stroo Cloeck is betrokken bij een leerling van Reggesteyn die thuiszat met angstklachten. 'Er speelt van alles, complexe problematiek. Op het vmbo ging het mis omdat de jongen de vele prikkels niet kon verwerken en kampte met angstklachten. Hij werd vaak ziek gemeld en kwam uiteindelijk thuis te zitten. Hij wilde dolgraag naar school, maar het lukte hem niet. We hebben hem toen kunnen plaatsen op De Link, een voorziening van het

Over grenzen kijken

Een leerling die al drie jaar veel verzuimt als gevolg van 'somatisch onverklaarbare klachten' dreigt zijn diploma niet te halen. De Haan maakt zich zorgen: 'Hoe moet dit als hij later gaat werken? Dan kun je je ook niet om de haverklap ziekmelden. Hoe bereiden we deze leerling hierop voor? In overleg met jeugdarts en leerplicht is besloten hem vervroegd te laten doorstromen naar mbo-entree. Hij blijft ingeschreven op het vo en maakt goed begeleid de overstap. In een kleine setting kan hij concreet en praktisch aan de slag en zich verder ontwikkelen. Op school gaat het nu goed, hij verzuimt weinig. Op de stageplek is het weer lastiger. Tot volgend schooljaar blijf ik vanuit Reggesteyn betrokken. Verder kijken dan de grenzen van de school waar dit een voorbeeld van is, is absoluut in het belang van de leerling.'

samenwerkingsverband VO voor leerlingen die vanwege angstklachten niet naar school kunnen. Hij is daar begonnen met één uur per dag en ging er aan het eind van het traject hele dagen naartoe. Voor deze jongen was het niet haalbaar terug te gaan naar de school van herkomst, hij maakte zijn vo af op het speciaal onderwijs. Ondertussen waren we bezig met de overstap naar het mbo. Die stap vroeg nogal wat van de mbo-instelling aangezien deze leerling alleen kan functioneren in een prikkelarme omgeving. Dankzij de medewerking van het ROC van Twente lijkt nu een passende onderwijsplek voor hem gevonden. Om de overstap zo soepel mogelijk te laten verlopen, schoof het ROC al vroeg aan en kon een warme overdracht gerealiseerd worden. En aangezien deze leerling bijna 18 werd en overging naar de volwassen hulpverlening, nam deze ook alvast deel aan het multidisciplinaire overleg (MDO). Dit is maatwerk zoals het bedoeld is. Het kost een hoop tijd en geld, maar alle inspanningen lijken ertoe te leiden dat deze leerling straks met succes een beroepsopleiding kan volgen. Een dergelijke investering verdient je dus altijd weer terug. Ik ondersteun nog aan de zijlijn bijvoorbeeld door via het UWV extra geld te krijgen bovenop de studiefinanciering waaruit de extra kosten voor reizen met begeleiding betaald kunnen worden.'

dr. Yvonne Vanneste

Positie van de jeugdarts

'De jeugdarts kan zich nog veel beter positioneren als er andere keuzes gemaakt worden.' Dat zegt dr. Yvonne Vanneste, jeugdarts bij de GGD West-Brabant en onderzoeker aan de universiteit van Maastricht. Vanneste is ontwikke-

laar van M@ZL, 'medische advisering ziekgemelde leerlingen'. 'De jeugdarts heeft de opdracht de gezondheid van alle kinderen in beeld te brengen. Dat betekent dat we alle kinderen moeten zien en dat betekent ook dat van de tien kinderen die we zien er negen kerngezond en blij door het leven gaan. Wij jeugdartsen willen een grotere rol spelen in het sociale domein en kunnen dat ook als we de basisscreening van de gezondheid overlaten aan verpleegkundigen of doktersassistenten. Wij op onze beurt kunnen ons dan focussen op de kinderen met complexe problematiek. Door intensiever samen te werken met scholen hebben we zorgkinderen sneller in beeld en kunnen we tijdig de juiste hulp organiseren. Dat is het principe van M@ZL. Scholen hanteren een methodische aanpak van ziekteverzuim, hebben een goede screening en gaan direct in gesprek met ouders en ziekgemelde leerlingen. Wij jeugdartsen krijgen alleen de leerlingen op het spreekuur met complexe problematiek.

‘Wij jeugdartsen willen een grotere rol spelen in het sociale domein en kunnen dat ook’

Van de tien kinderen die ik tegenwoordig zie zijn er negen met wie echt iets aan de hand is. Precies omgedraaid dus ten opzichte van de oude situatie.’

Spanningsveld

Door andere professionals de basisscreening te laten uitvoeren, wordt geld bespaard dat kan worden ingezet om jeugdartsen hun rol in het sociale domein te laten innemen. Hier ontstaat echter in veel gemeentes een spanningsveld, zegt Vanneste. ‘Want gemeentes krijgen geormerkte gelden voor de basisgezondheidszorg. Veel gemeentes zien in de taakherschikking een bezuinigingsmogelijkheid en willen het vrijgekomen budget niet per definitie inzetten ten behoeve van een andere positionering van de jeugdarts. Doodzonde, want onze aanpak kost geen extra geld terwijl we van grote betekenis zijn in de aanpak van complexe problematiek onder kinderen en

jongeren. Problematiek die vaak op school het eerst zichtbaar wordt, in de vorm van zorgwekkend ziekteverzuim.’

De leerplichtambtenaar kan volgens Vanneste een rol spelen in dit spanningsveld. ‘De leerplichtambtenaar is van de gemeente en kan aangeven met ‘lege handen’ te staan bij zorgwekkend schoolziekteverzuim. Ziekteverzuim is en blijft geoorloofd verzuim en dus valt er niets te handhaven. Leerplicht heeft daarom belang bij een goede inzet van en samenwerking met de jeugdarts. In de regio's waar M@ZL is ingevoerd, weten we elkaar goed te vinden en werken we samen in het zorgtraject.’

Vanneste is in gesprek met de Inspectie voor de Gezondheidszorg om beweging in dit spanningsveld te krijgen. ‘M@ZL is wetenschappelijk onderzocht en bewezen effectief bij de aanpak van zorgwekkend ziekteverzuim. Het kost geen cent extra omdat het volledig betaald kan worden uit het reguliere basispakket voor de Jeugdgezondheidszorg. Het enige wat nodig is een andere verdeling van taken en verantwoordelijkheden en een andere inzet van de bestaande middelen.’ Wordt vervolgd...

Meer informatie:

www.ggdwestbrabant.nl/mazl

Het samenwerkingsverband

Zorgwekkend ziekteverzuim is ook voor samenwerkingsverbanden passend onderwijs een zaak die om aandacht vraagt. ‘Elk jaar hebben we wel een paar nieuwe situaties’, vertelt Wilmien Haasken-Nobel, die vanuit het expertiseteam van samenwerkingsverband 22.02 ZO Drenthe betrokken is bij de regionale aanpak voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie. ‘Leerlingen zijn ziek gemeld en volgen langdurig geen of weinig onderwijs. Dat lijkt geoorloofd verzuim, maar is veelal verzuim waarbij scholen handelingsverlegen zijn. Wat wij vanuit het samenwerkingsverband willen, is dat er voor leerlingen met verstoord schoolbezoek een duidelijk traject komt.’ Op een van de scholen van het samenwerkingsverband is nu een zogenoemde actietafel opgezet. Aan deze tafel bespreken de verzuimcoördinator van de school, de jeugdarts, de betrokken leerplichtambtenaar en Haasken-Nobel de zorgelijkste dossiers. ‘Onze aanpak is: eerst normaliseren en formaliseren, dan kijken welk traject passend

is. Voorbeeld: een meisje dat vaak ziek is. Uit gesprekken blijkt dat ze slecht slaapt omdat er van alles aan de hand is en dan kan ze niet op tijd naar school komen. Oké, dan spreken we af dat ze vanaf het derde uur op school is. Dan hebben we de situatie genormaliseerd. De leerplichtambtenaar kan dit niet goedkeuren, maar wel gedogen. Dan is het ook geformaliseerd. Na drie weken kijken we hoe het gaat. Als ze nu nog de hele dag wegblijft, moet ze dat uitleggen aan de leerplichtambtenaar.’ In deze gevallen gaat het om bereidwillige ouders en een bereidwillige leerling, benadrukt Haasken-Nobel. ‘Als de school een traject aanbiedt, en de ouders komen niet in beweging, en maken het mogelijk dat een kind niet naar school gaat, dan zijn de jeugdarts en de leerplichtambtenaar aan zet. Ook dan is het maatwerk.’

samenwerkingsverband
passend onderwijs

Wie brengt beweging... in complexe thuiszitterscasus?

Tekst: Susan de Boer | Illustratie: Welmoet de Graaf

Hoe langer een kind thuis zit, hoe lastiger het is om de situatie weer in beweging te krijgen. Soms is het zo complex dat een onderwijsconsulent in beeld komt of een intensieve vorm van therapie. In beide gevallen een ingrijpend traject voor zowel de jongere als voor zijn of haar omgeving.

De praktijk leert dat ouders vrijwel altijd willen dat hun kind weer naar school gaat. Als ouders niet meewerken aan een oplossing, komt dat vaak doordat ze het niet eens zijn met de richting die de school voorstelt. In dat geval kan een onderwijsconsulent hulp bieden. Onderwijsconsulenten zijn in 2002 door het Ministerie van OCW aangesteld om te bemiddelen tussen ouders en school. 'Wij adviseren en ondersteunen ouders en school bij problematiek rond plaatsing of verwijdering of als er sprake is van een extra ondersteuningsbehoefte of langdurig thuiszitten', zegt Ine van de Rijt, onderwijsconsulent in Brabant. 'We worden ingeschakeld door de ouders zelf of door de school. Maar ook wel door jeugdzorg of leerplicht of andere betrokkenen. Je kunt alleen in actie komen als er toestemming is van de ouders.'

Neutraal

Van de Rijt voert gesprekken met alle betrokkenen, bestudeert dossiers en maakt een analyse van wat er gebeurt en wat het kind nodig heeft. 'Onze inschatting kan afwijken van wat ouders of school denken. Zo ben ik momenteel betrokken bij een situatie waarin de school wil dat er onderzoek plaatsvindt bij een jongen in groep 5 met leerachterstand en gedragsproblemen, van wie de ouders ongerust zijn dat een onderzoek naar intelligentie en gedrag stigmatiserend kan werken. De school wil het kind bovendien naar een andere school verwijzen. Dan moet je op zoek naar een oplossing die aanvaardbaar is voor beide partijen. Omdat ik onafhankelijk ben, roept het minder weerstand op als ik een beeldvormend onderzoek voorstel aan ouders en school en zo kan ik ook de school over de streep trekken het kind nog een kans te geven.'

In dit voorbeeld heeft het 'thuis zitten' maar een week geduurd. In andere gevallen kan het weken of maanden duren. Van de Rijt: 'Soms zijn de betrokken organisaties het onderling niet eens. Ik ben geen regisseur en heb geen doorzettingsmacht en moet dan accepteren dat processen anders gaan dan ik adviseer. Een voorbeeld hiervan is een jongen die autisme heeft, zich angstig en sociaal onzeker voelt en daardoor thuis zit. Ik adviseer om met dagbesteding en aanvullende onderzoeken te starten. Maar er is een ondersteuningsteam van de gemeente bij betrokken en die wil eerst een onderzoek laten uitvoeren. Dagbesteding inzetten parallel aan dit onderzoek, was niet mogelijk. Dus na afronding van het onderzoek moet het kind aangemeld worden bij een jeugdzorginstelling en

‘Zodra de onderwijsconsulent in beeld komt, is de eerste actie om de leerplichtambtenaar te informeren’

Multi Systeem Therapie

Complexe thuiszitsituaties vragen soms om onorthodoxe oplossingen. Ben Klein Breteler, leerplichtambtenaar bij RBL Midden-Gelre, vertelt over een leerling die al maanden groten-deels ziek gemeld thuis zat. Naast lichamelijke klachten was er ook sprake van autisme en angst om naar school te gaan. ‘Ondanks verschillende hulpverleningstrajecten en gesprekken op school met alle betrokkenen lukte het niet deze leerling op school te krijgen en te houden’, vertelt Klein Breteler. ‘Ze was volledig vastgelopen, eerst op het reguliere en nu ook op het voortgezet speciaal onderwijs. Mijn inzet was in dit geval: ze moet meewerken aan het vinden van een oplossing. Ziek thuis blijven is geen optie. Aan het eind van het schooljaar was ze zo weinig naar school geweest, dat de bekostiging voor het volgende jaar in gevaar kwam. De adviezen waren: óf dagbesteding, en dus geen onderwijs meer, of gedwongen opname in een gesloten jeugdzorgvoorziening. De ouders wilden natuurlijk graag

ouders, leerling,
jeugdarts en leerplicht

vervolgens moet er een keus gemaakt worden uit de aanbieders. Op die manier gaat er veel tijd overheen voordat een kind geplaatst is. Het hele traject duurt zes, zeven maanden en al die tijd zit dat kind thuis.’

Van de Rijt betreft altijd de leerplichtambtenaar bij haar casussen. ‘Zodra de onderwijsconsulent in beeld komt, is de eerste actie om de leerplichtambtenaar te informeren. Het is belangrijk dat leerplicht snel op de hoogte is, ook als het kind nog gewoon naar school gaat. Soms is er een conflict tussen de school en de ouders. Ik bespreek de verschillende visies van de ouders en school met de leerplichtambtenaar en we stemmen onze aanpak tijdens het proces af. Je moet altijd breder kijken, niet alleen naar het kind, maar ook naar de andere factoren die er meespelen. Als ik betrokken raak bij een situatie waarin zorg nodig is tijdens onderwijstijd, bijvoorbeeld een extra begeleider, dan zijn daar mogelijkheden voor. Ik kan onderwijszorgconsulenten, die sinds vorig schooljaar beschikbaar zijn, vragen om te helpen vraagstukken rond wetgeving en financiering op te lossen. Leerplichtambtenaren weten mij te vinden voor collegiale consultatie en vanuit deze contacten adviseer ik hen om de leerlingen aan te melden bij kantoor.’

onderwijsconsulent

Jeugdarts in gesprek met een leerling

‘Mijn inzet was: Ze moet meewerken aan het vinden van een oplossing. Ziek thuis blijven is geen optie’

dat hun kind thuis kon blijven wonen. Toen is als laatste inspanning Multi Systeem Therapie gestart. Daarop kon er een voorlopige toelaatbaarheidsverklaring komen voor het nieuwe schooljaar. Vervolgens is de behandeling gestart en na een paar maanden was er succes.’

Multi Systeem Therapie (MST) is een in Amerika ontwikkelde evidence based aanpak om ontsporende jongeren weer op het rechte pad te krijgen. Het programma is gericht op de systemen rond een kind: ouders, andere familieleden, vrienden, burens, school, sport- of andere verenigingen. ‘Deze systemen moeten in actie komen en een jongere gaan aansturen’, vertelt Monique Pastoors, supervisor van het MST-team van de Heldringstichting in Zetten, een centrum voor gedragsstoornissen en trauma. ‘Het gaat meestal om jongeren met crimineel gedrag, spijbelgedrag of ernstige gedragsproblematiek. Jongeren die blowen en op straat hangen of die hun leeftijds-genoten, ouders en leraren bedreigen of mishandelen.’ De MST-aanpak komt vooral in beeld als uithuisplaatsing dreigt of opname in een gesloten inrichting voor jeugdzorg, meestal doordat jeugdbescherming of de sociale wijkteams naar de Heldringstichting doorverwijzen. ‘Het is eigenlijk het verplaatsen van de behandeling in een gesloten jeugdvoorziening naar huis’, zegt Pastoors.

De therapeuten van MST gaan als het ware naast de ouders staan. Zij leren de ouders vaardigheden aan die nodig zijn om met de gedragsstoornissen om te gaan. In gesprekken met de jongere, de ouders en andere betrokkenen, zoals school, gaat de MST-therapeut minutieus na welke factoren in deze situatie meespelen. ‘Wat is het dat een kind tegenhoudt om naar school te gaan? Hoe is de relatie met de ouders? Hoe is de relatie tussen de ouders onderling? Die vragen zijn belangrijk’, zegt Pastoors. MST gaat uit van gedragsverandering tussen de gezinsleden en de andere ‘systemen’ en werkt onder meer met beloningen. ‘Als het kind positief gedrag

vertoont, moeten de ouders dat benoemen en sociaal bekrachtigen. Iedere dag moeten ze tegen het kind zeggen – in persoon of via Whatsapp of op een andere manier – wat er goed ging. En als het niet goed ging, moeten ze zeggen dat er morgen weer een dag is. In het begin vinden jongeren het onzin, maar als je doorzet, worden ze gevoelig voor de positieve aandacht en de verbeterde relatie met hun ouders. Op die manier krijgen ouders weer grip op het kind.’

Handreiking

De behandeling duurt drie tot vijf maanden. In die periode wordt een programma doorlopen van observatie, thuis en op school, analyse, het ondersteunen van gedragsverandering van de ouders en het opzetten van een ondersteunend netwerk. Ten slotte wordt er een gebruiksaanwijzing gemaakt. Pastoors: ‘Hierin beschrijven we als-dan-scenario’s, alle situaties die zich kunnen voordoen plus de reactie daarop die de ouders moeten laten zien. Zo hebben ze een soort handreiking.’ Belangrijk is dat ouders na afloop van de behandeling hun acties en reacties in stand houden. Het blijft nodig de jongere op de huid te zitten. ‘Vooral kinderen met ADHD, ODD en PDD-NOS hebben veel zorg en aansturing nodig. Dat duurt vaak tot lang na de kindertijd’, zegt Pastoors. ‘Daarom is er ook na het traject ondersteuning door familie of vrienden nodig.’ De therapeuten van MST werken samen met scholen en geven ook trainingen aan docenten, bijvoorbeeld over het omgaan met kinderen die steeds in discussie gaan. Ook met leerplicht wordt intensief samengewerkt. ‘We kunnen goed afspraken maken met leerplichtambtenaren. Zij kunnen als het nodig is een proces-verbaal opmaken en omdat zij weten wat de jongere nodig heeft, kunnen zij in de rechtszaal goed toelichting geven op de behandeling. Soms komt er een werkstraf of een leerstraf uit, dat kan ook prima werken.’

Meer informatie:

www.onderwijsconsulenten.nl

www.ogheldring.nl/mst

Anne-Brit gaat weer naar school

Multi Systeem Therapie is een bijzonder intensief traject, ook voor de ouders. Maar het helpt wel, vertelt een moeder die de MST-therapeuten heeft ingeschakeld toen haar dochter absoluut niet meer naar school te krijgen was.

Als Anne-Brit (niet haar echte naam) elf jaar is, krijgt ze op het sportveld een klap tegen haar hoofd met een hockeystick. Twee maanden daarna komt ze ongelukkig ten val en stoot ze weer haar hoofd. Ze krijgt lichamelijke klachten zoals pijn en misselijkheid. Niet-aangeboren hersenletsel is het niet, blijkt uit een scan. Na de zomervakantie gaat Anne-Brit naar het voortgezet onderwijs. Na twee jaar min of meer normale schoolgang blijkt het niveau te zwaar te zijn. Anne-Brit stroomt af naar een lager schooltype maar blijft vanaf dag één ziek thuis. De ouders zoeken hulp, er komen onderzoeken en behandelingen. Anne-Brit wordt ingeschreven op een school voor voortgezet speciaal onderwijs, maar gaat er niet naartoe. Behandeld wordt ze ook niet echt. 'Ze zag niets in gedragstherapie', zegt Anne-Brits moeder. 'Ze was gewoon moe, misselijk, had buikpijn. Ze ging ook niet mee naar verjaardagen van familie of burens, ze lag het liefst thuis op de bank.' Omdat het leven van Anne-Brit totaal stil staat en de ouders geen uitweg meer zien, stelt het centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie een gedwongen opname voor. Er is nog één alternatief: een behandelcentrum voor gedragsstoornissen dat Multi Systeem Therapie aanbiedt.

De MST-aanpak is zeer intensief. 'De MST-therapeut brengt alles in kaart: de gedachte van Anne-Brit dat ze het niet kan, eventuele ontheffing van schoolplicht, lang niet naar school geweest, dus hoge drempel, we moeten haar brengen en ophalen, we weten niet wat te doen, er is

niet een duidelijk plan, er is onzekerheid op school, welk onderwijs is passend, en nog veel meer. Met die factoren zijn we stuk voor stuk aan de slag gegaan', vertelt Anne-Brits moeder. MST betekent positief gedrag belonen en het zo oncomfortabel mogelijk maken als een kind dat gedrag niet vertoont. 'Als Anne-Brit geen poging doet om naar school te gaan, dan moet ze onder schooltijd in haar eentje in haar kamer zitten en huiswerk maken zonder muziek, zonder afleiding, zelfs zonder kussen en zonder dekbed. Dat was een moeilijke stap, maar er moest iets gebeuren en ik wilde niet later spijt hebben dat ik het advies van MST niet had opgevolgd. Waar ik een beetje bang voor ben geweest, is dat ze depressief zou worden van de aanpak. Maar dat gebeurde niet. Na een week ging ze naar school.' Anne-Brits moeder gaat zelf ook aan de slag. 'Ik ben assertiever geworden ten opzichte van de school. Het beeld dat ik had, was dat de regels van de school onwrikbaar waren. Maar er blijkt meer mogelijk dan ik had gedacht. Anne-Brit vindt het bijvoorbeeld moeilijk om zelfstandig te werken. Dat moet op school, want alle leerlingen werken op een individueel niveau en in een eigen tempo. Maar het helpt als ze naar muziek mag luisteren en dat mag ze nu.'

Anne-Brits moeder ziet meerdere succesfactoren. 'Het helpt dat Anne-Brit en ik concrete afspraken maken over wat ze precies wanneer gaat doen. Voor Anne-Brit zelf helpt het dat ze niet langer denkt "Nu moet ik vier uur op school blijven", maar "Ik probeer het gewoon, al lukt het maar vijf minuten." Ook hebben we haar uitgelegd hoe haar leven eruit gaat zien als er niets verandert, want ze kan niet bij ons op de bank blijven zitten. En ten slotte denk ik dat het vooruitzicht van een opname haar ook heeft gemotiveerd in beweging te komen.'

10 vragen aan...

Rinda den Besten,

voorzitter van de PO-Raad

A portrait of Rinda den Besten, a woman with dark, curly hair, smiling. She is wearing a bright red leather jacket over a pink top. The background is a dark, solid color.

‘Wanneer je als leerkracht het gevoel hebt dat er iets niet pluis is, ga dan in gesprek met de ouders’

Foto: Katja Mali

1. Spijbelen en schooluitval zijn – getalsmatig - veel meer aan de orde in het voortgezet dan in het primair onderwijs. Ziet u een rol weggelegd voor het primair onderwijs om deze problemen in het voortgezet onderwijs voor te zijn of te verkleinen?

'Jazeker, juist bij ons in het po zijn de eerste signalen op te vangen. Bovendien speelt de basisschool inderdaad een belangrijke rol bij de voorbereiding op de kwetsbare overstap naar het vo. Rond die overgang vallen veel leerlingen uit.'

2. Welke mogelijkheden ziet u om een doorlopende zorg-/ondersteuningslijn voor kinderen te realiseren in de overgang van primair naar voortgezet onderwijs?

'Het allerbelangrijkste is natuurlijk het contact tussen basisschool en middelbare school. Basisscholen moeten ouders begeleiden bij de oriëntatie op een middelbare school. Dat begint, zeker bij kwetsbare leerlingen al vroeg, in groep 7. Op dit moment behandelen wij bij de PO-Raad een versnellingsvraag om te komen tot een leerlingvolgsysteem dat geschikt is voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. Zo'n systeem zou enorm helpen bij het vormgeven van een doorlopende zorg- en ondersteuningslijn van po naar vo. Maar ook dan blijft een warme overdracht essentieel.'

3. Verschillende schooladviezen bij gelijke Citoscores lijken te correleren met verschillen in opleidingsniveau van ouders. Moet dat anders, vindt u? En hoe dan?

'Ik vind dat het voor de kansen die je krijgt, niet uit mag maken waar je wieg staat en wie je pad kruist. Dus ja: we moeten als sector zeker werken aan een vooroordeelvrij schooladvies. Tegelijkertijd moeten leerkrachten de ruimte houden om een zorgvuldige afweging te maken en om daarin ook andere factoren dan intelligentie mee te wegen. De basisschool heeft de leerling acht jaar gevolgd. Die film zegt zoveel meer dan de foto, de

momentopname van de eindtoets.' En, misschien wel het belangrijkste: ons schooladvies is een startadvies, géén eindexamenadvies en al helemaal géén carrièreadvies. Leerlingen moeten gemakkelijk kunnen opstromen, wanneer op de middelbare school duidelijk wordt dat er meer in zit.

4. Net als bij leerplicht is het leeuwendeel van de leerkrachten in het basisonderwijs vrouw. Is diversiteitsbeleid op dit vlak wenselijk en mogelijk?

'Zowel leerlingen als collega's hebben baat bij diversiteit en afwisseling in het team. We zetten ons daarom in om te zorgen dat het beroep leerkracht aantrekkelijker wordt voor mannen. Bijvoorbeeld via onze lobby voor een beter salaris. Jan van de Ven van PO in Actie zei hierover: 'Leerkracht word je niet voor het geld, maar het slechte salaris kan wel een reden zijn om géén leerkracht te worden''

5. Ziekteverzuim wordt soms wel 'het nieuwe spijbelen' genoemd. Hoe kijkt u hier tegenaan? En hoe kan dit teruggedrongen worden?

'Wat ook de oorzaak is, vaker dan af en toe vanwege een griepje niet naar school gaan, is voor mij altijd een reden tot zorg. Wanneer je als leerkracht het gevoel hebt dat er iets niet pluis is, ga dan in gesprek met de ouders. Hoe eerder je erbij bent, hoe groter de kans dat je erger kunt voorkomen.'

6. In het voortgezet onderwijs wordt geëxperimenteerd met mogelijkheden om vakken op verschillende niveaus te volgen. Is er in het primair onderwijs voldoende ruimte om lesstof gedifferentieerd aan te bieden?

'Er is geen school in Nederland waar niet wordt gedifferentieerd, zoveel is duidelijk. Toch is de kwaliteit van die differentiatie heel wisselend. ICT geeft natuurlijk veel mogelijkheden om maatwerk te bieden en daar maken scholen volop gebruik van. Voor méér differentiëren hebben leerkrachten nu simpelweg niet de

tijd. De klas is te groot en er moet te veel geadmistreerd worden.'

7. Hoe kijkt u terug op uw eerste termijn als voorzitter van de PO-Raad? Van welke ontwikkelingen werd u blij, van welke minder?

'Blij ben ik met de aanvullende bekostiging die er is gekomen voor het onderwijs aan nieuwkomers en met het groene licht voor de door ons geïnitieerde universitaire bacheloropleiding tot leraar. Minder blij ben ik met het feit dat scholen nog altijd gehinderd worden door 'goedbedoelde' wet- en regelgeving die zijn doel voorbij schiet, zoals de fusietoets en de Wet werk en zekerheid.'

8. Welke uitdagingen ziet u voor de komende vier jaar?

'Met stip op 1: het oplossen van het lerarentekort. Als we de komende vier jaar het tij niet weten te keren, hebben we in 2025 tienduizend leerkrachten te weinig. Dat zou een drama zijn voor het onderwijs.'

9. Hoe kijkt u aan tegen de samenwerking tussen school en leerplicht en tussen PO-Raad en Ingrado?

'In een ideale wereld zouden jullie eigenlijk overbodig moeten zijn. Zolang dat niet het geval is, moeten we van elkaar blijven leren, en moeten wij proberen de voorwaarden voor leerkrachten en leidinggevenden zo te krijgen, dat zij optimaal hun werk kunnen doen. Dat zij bijvoorbeeld ook de tijd krijgen om eens een leerling thuis op te zoeken.'

10. Welke vraag stelden we niet, maar zou u graag beantwoorden?

'De vraag: Waarom krijgen we in de politiek vaak zo weinig voor elkaar, en gaat het ook in afgelopen verkiezingsstrijd nauwelijks over onderwijs? Mijn antwoord: omdat we het in de onderwijssector steeds zo druk hebben met elkaar bestrijden, de maat nemen en de verschillen uitvergroten. We moeten onze krachten bundelen, samenwerken en samen optrekken, dan bereiken we veel meer!'

In de regio...

Ik wil leerplicht-ambtenaar worden!

Tekst: Yolenthe van der Ree | Illustratie: Welmoet de Graaf

Yorick van Zanten is 25 en weet het inmiddels zeker: hij wil kwetsbare jongeren helpen. Voor zijn studie sociaalpedagogische hulpverlening (SPH) loopt hij stage bij Stichting VerbindMij in Friesland. Daar ontdekte hij de kracht van mentoring. Bij VerbindMij kunnen thuiszittende, maar gemotiveerde jongeren met een leervraag kosteloos een mentor krijgen. Yorick wil graag een rolmodel zijn voor deze jongeren. En dat kan hij ook, blijkt na veel vallen en opstaan.

School heeft hij eigenlijk nooit leuk gevonden, zegt Yorick zelf. 'Ik zag het nut er niet van in.' Hij deed er dan ook alles aan om de lessen zelf leuk te maken, tot grote ergernis van docenten. Yorick werd er zo vaak uitgestuurd dat hij er op een gegeven moment een sport van maakte om zo veel mogelijk 'uitstuurformulieren' te sparen.

Echt verbazingwekkend was het niet dat Yorick zakte voor z'n examen vmbo-tl. 'Ik had er net zo weinig aan gedaan als de jaren ervoor: bijna niets eigenlijk. Daar kwam bij dat mijn ouders dat jaar waren gescheiden. Gelukkig slaagde ik de tweede keer wel, zodat ik me kon aanmelden bij de Koninklijke Landmacht. Dat was des-

tijds het enige wat ik wilde.' Na de keuring succesvol te hebben doorstaan, leek alles voor elkaar. Maar helaas kreeg Yorick na maanden wachten een kort telefoontje. Daarin werd verteld dat Defensie ging bezuinigen en ik mijn plan B maar moest gaan uitvoeren.'

Bergafwaarts

'Die afwijzing was een enorme klap in m'n gezicht. Ik had helemaal geen plan B! Vanaf dat moment is het bergafwaarts gegaan. Ik was 18 en had opeens geen toekomstplannen meer, en veel vrije tijd over. Als ik thuis was ging ik gamen en met vrienden hing ik veel op straat of ging ik stappen. Op stap dronk ik veel en eindigde het vaak met ruzie.'

Tussendoor is Yorick nog wel gestart met een aantal mbo-opleidingen, maar hij vond ze nooit interessant genoeg om af te maken. 'Constant vroeg ik mijzelf af wat ik nou eigenlijk wilde met mijn leven, dit frustreerde mij natuurlijk enorm. M'n ouders hadden ook wel door dat het niet goed met mij ging, maar telkens als zij met mij wilden praten, liep ik ervoor weg.'

'Ik had twee keer een gesprek met een leerplichtambtenaar. De eerste keer verliep dat soepel vanwege mijn ambitie om het leger in te gaan. Maar het tweede gesprek was minder goed. Die leerplichtambtenaar confronteerde me met mijn falen in plaats van met de mogelijkheden. Niemand leek mij te begrijpen, ik had nergens meer zin in. Ik vroeg mij af of ik überhaupt nog wel geholpen wilde worden.'

Schulden

Op z'n 19e had Yorick zo veel schulden dat hij wel moest werken om die af te lossen. Na allerlei los-vaste baantjes werd hij aangenomen als taxichauffeur. 'Dat rijden vond ik leuk, maar toch verknalde ik het daar ook bijna. Ik kwam vaak te laat en klanten klaagden dat ik onvriendelijk of chagrijnig was. Door mijn depressiviteit had ik geen goede werkhouding.'

Dan komt er een klant in een rolstoel. 'Toen ik de rolstoel achterin had gelegd en weer achter het stuur ging zitten, viel het mij op dat de man geen onderbenen had. We raakten in gesprek en hij vertelde dat hij een fervent sporter was en een getalenteerd voetballer. En dat hij na een avond stappen met drank op een auto-ongeluk had veroorzaakt, waarbij hij zijn beide onderbenen was kwijtgeraakt. Daarna was hij in een zwart gat gevallen, maar was daar ook weer uit gekomen. Hij had de lol in het leven weer teruggevonden en kon nu ook genieten van de kleine dingen. Die ontmoeting heeft zoveel indruk

Yorick van Zanten

gemaakt! Vanaf dat moment heb ik ervoor gekozen op te houden met zeiken en te proberen weer te gaan leven.'

Aan de slag

Yorick wil nu echt afrekenen met zijn depressie. 'Ik wilde ook leren genieten van kleine dingen. Ik stopte met zomaar de stad in gaan om mijn frustraties te uiten. Het duurde even, maar toen zag ik in dat ik toch echt een opleiding moest volgen om hogerop te komen. In de taxi had ik ontdekt dat ik het contact met mensen leuk vond, dus stond het vast dat ik 'iets' met mensen wilde doen.'

Toen Yorick 23 werd, schreef hij zich in voor de opleiding SPH. Na het behalen van de 21+ assessment-test mocht hij in februari 2016 beginnen op Stenden Hogeschool. In een van de eerste bijeenkomsten op school hoort hij van het beroep van leerplichtambtenaar. 'Ik dacht meteen "Dit zou het weleens kunnen zijn"'

Yorick wil de volgende stage daarom graag bij een afdeling Leerplicht of RMC lopen. Zijn ervaring als mentor bij Stichting VerbindMij gaat hem daarbij helpen, denkt hij. 'Door de ervaringen die ik zelf heb als schoolverlater en als kwetsbare jongere, begrijp ik wat jongeren kunnen meemaken en wat zij nodig hebben om de draad weer te kunnen oppakken.'

'En ik wil leerplichtambtenaren nu alvast de tip geven jongeren die het moeilijk hebben te koppelen aan een mentor of coach. Ik zie dagelijks hoeveel waarde dat heeft. Ik zou in het verleden graag een mentor gehad hebben. Iemand die mij begreep in plaats van iemand die het beter wist. Alhoewel ik niet zeker weet of ik ervoor open gestaan zou hebben.'

Voor mensen die meedoen

JEUGDVOLGSYSTEEM

MAATWERK IS STANDAARD.

In het Jeugdvolgsysteem (JVS), een doorlopend cliëntdossier, staat de jongere van 0 tot 28 centraal. Het JVS is een gebruiksvriendelijk systeem dat u helpt uw dossiers op een eenvoudige wijze te registreren en te bevragen. Met het JVS bent u niet aan één werkplek gebonden waardoor u overal kunt werken. Onze koppelvlakken met o.a. het BRP, met uw Zaak Document Management Systeem en uw Elektronische Formulieren voldoen aan de normen van KING. Koppelingen met de verwijsindex en SUWI behoren uiteraard ook tot de mogelijkheden.

Door onze certificeringen blijven we voldoen aan de steeds strenger wordende veiligheids- en privacy-eisen. Zo leveren we als eerste in onze markt een two-factor authentication oplossing waarmee inloggen een stuk veiliger wordt.

Ook als u regionaal of in ketenverband wilt samenwerken is het JVS uniek. Door de autorisatiemogelijkheden, de stabiele koppelingen en de slimme verwerking van data kunt u ook in een groot regionaal verband veilig, efficiënt én kostenbesparend werken.

Onze klanten ondervinden dat ons beproefde, solide en flexibele platform, in combinatie met onze domeinkennis, hen effectief verder helpt. We zijn in staat gebleken altijd up-to-date te blijven als de wereld om ons heen verandert. Met de uiterst configureerbare software van Metaobjects bent u verzekerd van een partner die u blijvend op maat ondersteunt.

JEUGDVOLGSYSTEEM

WAT JVS U BIEDT.

- Leerplicht-administratie
- RMC-administratie
- Kwetsbare jongeren in beeld
- Thuiszitters in beeld
- Sluitende aanpak
- Jongerenloket
- Leerlingenvervoer
- Interactieve dashboards

CONTACT

MEER WETEN?

Nieuwsgierig geworden? Bezoek dan de website www.metaobjects.nl. Voor nadere informatie of een demonstratie bel ons kantoor of stuur een mail.

T: 040-750 16 16
E: info@metaobjects.nl